

POSTANOWIENIE

5 grudnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczuk

na posiedzeniu niejawnym 5 grudnia 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w N.
przeciwko P. s.r.o. w M. w Republice Czeskiej
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w N.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 7 sierpnia 2023 r., I AGa 139/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża kosztami postępowania kasacyjnego powódkę,
pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania

sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca P. Sp. z o.o. w N. powołała się na istotne zagadnienie prawne i potrzebę wykładni przepisów prawnych co do następujących kwestii – po pierwsze, możliwości zakwalifikowania jako spóźniony dowodu zmierzającego do wykazania przez powoda legitymacji do żądania zapłaty od pozwanej różnicy między kwotą zasądzoną przez sąd pierwszej instancji a kwotą dochodzoną pozwem, po drugie – charakteru prawnego art. 381 k.p.c., w szczególności zaś tego, czy w świetle rozważanego przepisu możliwość zgłaszania nowych dowodów w postępowaniu przed sądem drugiej instancji ma charakter zasady, czy też wyjątku.

Powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14).

W celu uzasadnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) konieczne jest natomiast wykazanie, że określony przepis prawa lub zespół tych przepisów, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w judykaturze w odniesieniu do identycznych lub

podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07).

Bliższa analiza wniosku nie pozwalała przyjąć, aby w sprawie wystąpiły powołane przyczyny kasacyjne.

Pierwsza z przytoczonych wątpliwości sprowadzała się do pytania o zasadność pominięcia przez sąd drugiej instancji konkretnego dowodu, a w konsekwencji o prawidłowość decyzji podjętej *in casu* przez Sąd Apelacyjny. Tak ujęta wątpliwość jest z istoty pozbawiona abstrakcyjnego charakteru, co stanowi założenie zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., którego rozstrzygnięcie ma przyczyniać się do realizacji publicznoprawnych, ponadindywidualnych funkcji skargi kasacyjnej. Stanowisko to należy odpowiednio odnieść również do przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

W orzecznictwie wyjaśniono ponadto, że przepisy umożliwiające sądowi pominięcie spóźnionych faktów i dowodów, materializujące naczelną zasadę koncentracji materiału procesowego, mają co do zasady zastosowanie bez względu na znaczenie dowodu dla wyniku postępowania. Waga konkretnego dowodu, także wtedy, gdy dowód ten jest istotny z punktu widzenia kierunku rozstrzygnięcia, nie jest bowiem wystarczająca do uchylecia sankcji wynikającej z naruszenia przez stronę ciężaru wspierania postępowania (art. 6 § 2 k.p.c.), a tak właśnie należy postrzegać mechanizm przyjęty m.in. w art. 381 k.p.c. (por. ponadto np. art. 205¹² § 1 i art. 458⁵ k.p.c.) (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2018 r., II CSK 462/17, OSNC-ZD 2018, nr C, poz. 48).

W drugiej z powołanych kwestii należało natomiast zauważyć, że jak przyjęto w uchwale (zasada prawna) składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55, nieodłącznym elementem apelacji pełnej jest możliwość powoływania nowości, tzn. nowych faktów i dowodów. Z powołanych we wniosku rozstrzygnięć Sądu Najwyższego, pomijając konsekwencje tego, że zapadły one w składzie objętym skutkami uchwały składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I - 4110-1/2020, OSNC 2020, nr 4, poz. 34 (por. w

tym kontekście np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2024 r., I PSKP 13/23, OSNP 2024, nr 10, poz. 97), nie wynika odmienna konkluzja. W świetle art. 381 k.p.c. zasada ta podlega jednak ograniczeniom przez wzgląd na konieczność zapewnienia sprawności postępowania i dyscyplinowania stron do powoływania faktów i dowodów bez zbędnej zwłoki, tak, aby postępowanie mogło się toczyć szybko i sprawnie (art. 6 § 2 k.p.c.).

Z zestawienia art. 6 § 2, art. 205¹² i art. 381 k.p.c. wynika przy tym, że na stronie spoczywa co do zasady ciężar przedstawienia całego materiału procesowego w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji. Uznanie przez sąd pierwszej instancji określonego faktu za nieudowodniony nie oznacza zatem, że potrzeba powołania kolejnego dowodu dotyczącego tego faktu wynika później, a sąd drugiej instancji nie może tego dowodu pominąć (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2018 r., I CSK 689/17 i z dnia 23 października 2020 r., I CSK 684/18, OSNC 2021, nr 5, poz. 37).

W tym stanie rzeczy z wywodów wniosku – w zestawieniu z motywami zaskarżonego wyroku – nie wynikała potrzeba kolejnej wypowiedzi jurysdykcyjnej Sądu Najwyższego w materii wskazanej przez skarżącą, z uwzględnieniem funkcji postępowania kasacyjnego. Natomiast w zakresie, w jakim skarżąca wskazywała, że powołany przezeń dowód stał się dostępny dopiero na etapie postępowania apelacyjnego, należało zauważyć, po pierwsze, że – jak już wzmiankowano – ocena zasadności dopuszczenia konkretnego dowodu na etapie postępowania apelacyjnego nie może stanowić przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 lub 2 k.p.c., a po drugie – przy ocenie potrzeby powołania konkretnego dowodu na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji, prowadzonej z uwzględnieniem spoczywającego na stronach ciężaru wspierania postępowania (art. 6 § 2 k.p.c.), nie można abstrahować m.in. od charakteru konkretnego dowodu i możliwości jego wcześniejszego pozyskania przez stronę przy dołożeniu należytej staranności.

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1-1¹ i art. 108 § 1 w związku z art. 391 § 1 oraz art. 398²¹ k.p.c.

(K.G.)

r.g.